

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра ботаники

ТАРГОНЯ

Диана Михайловна

**СТАНОВЛЕНИЕ И РАЗНООБРАЗИЕ АССОРТИМЕНТА
КУЛЬТИВИРУЕМЫХ РАСТЕНИЙ ФЛОРЫ БЕЛАРУСИ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент М.А.Джус

Допущена к защите:

«___» _____ 2023г.

Зав. кафедрой ботаники

кандидат биологических наук, доцент

_____ В.Н.Тихомиров

Минск, 2023

РЕФЕРАТ

Дипломная работа: 61 с., 3 рис., 2 табл., 1 приложение, 37 источников.

ФЛОРА, СОСУДИСТЫЕ РАСТЕНИЯ, ДЕЛЕКТУСЫ, ТАКСОНОМИЧЕСКИЕ КАТАЛОГИ, БАЗА ДАННЫХ, ТАКСОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ, ИНТРОДУКЦИЯ.

Объект дипломной работы – таксономическое разнообразие культивируемых растений флоры Беларуси.

Предмет дипломной работы – становление и разнообразие ассортимента культивируемых растений в Беларуси по материалам делектусов ботанических садов.

Цель работы – оценить таксономическое разнообразие культивируемых сосудистых растений Беларуси по данным делектусов и таксономических каталогов ботанических садов республики.

Результаты исследования: создана БД растений, культивируемых в ботаническом саду Белорусского государственного университета с 1949 по 2007 гг. (44 делектуса), включающая 2080 таксонов видового ранга и более 3000 записей, а также в ботаническом саду Белорусской государственной сельскохозяйственной академии с 1925 по 1967 гг. (11 делектусов), включающая 3003 таксона видового ранга и более 4000 записей. Спектр ведущих семейств, культивированных в коллекциях БГУ за этот период включает *Asteraceae* (56 видов), *Rosaceae* (54), *Poaceae* (41), *Fabaceae* (38) и *Brassicaceae* (32 вида), а наиболее крупными по числу видов родами являются *Acer* (15), *Ranunculus* (13), *Trifolium* (12), *Pinus* (11) и *Veronica* (10).

Спектр ведущих семейств, культивированных в коллекциях БГСХА за этот период включает *Asteraceae* (350 видов), *Brassicaceae* (120), *Caryophyllaceae* (116) и *Malvaceae* (102 вида), а наиболее крупными по числу видов родами являются *Campanula* (49), *Chenopodium* (39), *Carex* (30), *Bromus* и *Poa* (по 28 видов).

Область возможного практического применения: Результаты исследования можно использовать при составлении флористических и таксономических сводок сосудистых растений флоры Беларуси и ее отдельных регионов, оценки таксономического богатства антропогенного компонента флоры и его изменения в разные исторические периоды.

Сведения, которые содержатся в БД можно также использовать для оценки и сравнения флористического разнообразия культивируемых растений разных ботанических садов и регионов Республики Беларусь.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца: 61 с., 3 мал., 2 табл., 1 прыкладанне, 37 крыніц.

ФЛОРА, САСУДЗІСТЫЯ РАСЛІНЫ, ДЕЛЕКТУСЫ, ТАКСАНАМІЧНЫЯ КАТАЛОГІ, БАЗА ДАДЗЕННЫХ, ТАКСАНАМІЧНЫХ АНАЛІЗ, ІНТРАДУКЦЫЯ.

Аб'ект дыпломнай працы – асартымент культывуюцца раслін флоры Рэспублікі Беларусь.

Прадмет дыпломнай працы-станаўленне і разнастайнасць асартыменту культывуюцца раслін у Беларусі па матэрыялах делектусаў батанічных садоў.

Мэта работы - ацаніць таксанамічную разнастайнасць культывуюцца сасудзістых раслін Беларусі па дадзеных делектусаў і таксанамічных каталогаў батанічных садоў Рэспублікі.

Вынікі даследавання: створана БД раслін, якія культывуюцца ў батанічным садзе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта з 1949 па 2007 гг. (44 делектуса), якая ўключае 2080 таксонаў відавога рангу і больш за 3000 запісаў, а таксама ў батанічным садзе Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі з 1925 па 1967 гг. (11 делектусаў), якая ўключае 3003 таксона відавога рангу і больш за 4000 запісаў. Спектр вядучых сямействаў, якія культываваліся ў калекцыях БДУ за гэты перыяд уключае *Asteraceae* (56 відаў), *Rosaceae* (54), *Poaceae* (41), *Fabaceae* (38) і *Brassicaceae* (32 віды), а найбольш буйнымі па ліку відаў родамі з'яўляюцца *Acer* (15), *Ranunculus* (13), *Trifolium* (12), *Pinus* (11) і *Veronica* (10).

Спектр вядучых сямействаў, якія культываваліся ў калекцыях БДСГА за гэты перыяд уключае *Asteraceae* (350 відаў), *Brassicaceae* (120), *Caryophyllaceae* (116) і *Malvaceae* (102 віды), а найбольш буйнымі па ліку відаў родамі з'яўляюцца *Campanula* (49), *Chenopodium* (39), *Carex* (30), *Bromus* і *Poa* (па 28 відаў).

Вобласць магчымага практычнага прымянення: вынікі даследавання можна выкарыстоўваць пры складанні фларыстычных і таксанамічных зводак сасудзістых раслін флоры Беларусі і яе асобных рэгіёнаў, ацэнкі таксанамічнага багацця антрапагеннага кампанента флоры і яго змены ў розныя гістарычныя перыяды.

Звесткі, якія ўтрымліваюцца ў БД можна таксама выкарыстоўваць для ацэнкі і параўнання фларыстычнага разнастайнасці культывуюцца раслін розных батанічных садоў і рэгіёнаў Рэспублікі Беларусь.

ABSTRACT

Thesis: 60 p., 1 figure, 2 tables, 1 appendix, 36 sources.

FLORA, VASCULAR PLANTS, DELECTUSES, TAXONOMIC CATALOGUES, DATABASE, TAXONOMIC ANALYSIS, INTRODUCTION.

The object of the thesis is the taxonomic diversity of cultivated plants of the flora of Belarus.

The subject of the thesis is the formation and diversity of the assortment of cultivated plants in Belarus based on the materials of the delectuses of botanical gardens.

The aim is to evaluate the taxonomic diversity of cultivated vascular plants of Belarus according to delectuses and taxonomic catalogs of botanical gardens of the republic.

The results of the study: a database of plants cultivated in the botanical garden of the Belarusian State University from 1949 to 2007 (44 delectuses), including 2080 taxa of species rank and more than 3000 records, as well as in the botanical garden of the Belarusian State Agricultural Academy from 1925 to 1967 (11 delectuses), including 3003 taxa of species rank and more 4000 entries. The spectrum of the leading families cultivated in the collections of BSU during this period includes *Asteraceae* (56 species), *Rosaceae* (54), *Poaceae* (41), *Fabaceae* (38) and *Brassicaceae* (32 species), and the largest genera by the number of species are *Acer* (15), *Ranunculus* (13), *Trifolium* (12), *Pinus* (11) and *Veronica* (10).

The spectrum of the leading families cultivated in the collections of the BSCA during this period includes *Asteraceae* (350 species), *Brassicaceae* (120), *Caryophyllaceae* (116) and *Malvaceae* (102 species), and the largest genera in terms of the number of species are *Campanula* (49), *Chenopodium* (39), *Carex* (30), *Bromus* and *Poa* (28 species each).

Scope of possible practical application: the results of the study can be used in compiling floristic and taxonomic summaries of vascular plants of the flora of Belarus and its individual regions, assessing the taxonomic richness of the anthropogenic component of the flora and its changes in different historical periods.

The information contained in the database can also be used to evaluate and compare the floral diversity of cultivated plants from different botanical gardens and regions of the Republic of Belarus.